

GAZDASÁGPOLITIKA I.

1

AJÁNLOTT IRODALOM:

Veress József (szerk.): Fejezetek a gazdaságpolitikából – AULA 2004, ill. 2005.
Bod Péter Ákos: Gazdaságpolitika. Intézmények, döntések, következmények – AULA 2003.

2

A GAZDASÁGPOLITIKA FOGALMA I.

A gazdaságpolitika szorosan kapcsolódik a makroökonómiához.

Egyik megfogalmazás szerint: az állam nézetei, elhatározásai, döntései, amelyeket társadalmi és politikai céljainak megvalósítása érdekében a gazdaság befolyásolására alkalmaz.

A gazdaságpolitika jelentősen befolyásolja a társadalom és a gazdaság szereplőinek döntéseit, mozgásterét.

3

A GAZDASÁGPOLITIKA FOGALMA II.

Más megközelítésben a gazdaságpolitika középpontjában szükséglet-kielégítés áll.

Szükséglettípusok gazdaságpolitikai szempontból:

Egyéni

(Össz)társadalmi

Fejlesztési

4

GAZDASÁG ÉS POLITIKA

A gazdaságpolitika **kormányzati szintű kategória** ⇨ nem kizárólag a közgazdasági racionalitásból indul ki.

A közgazdaságtan a preferenciákat általában adottnak veszi, a politika a preferenciák megváltoztatására is törekszik.

A gazdasági és a politikai célszerűség szembekerülhet egymással. Mindezt a választási ciklusok felerősítik.

5

SZÜKSÉG VAN GAZDASÁGPOLITIKÁRA?

1. Van, aki tagadja:

Alternatív közgazdaságtan: nincsen rá szükség, támadja a hagyományos közgazdaságtant. A legfontosabb cél az emberi jólét növelése.

Racionális várakozások iskolája: a gazdaságpolitika hatástalan. Az előre látható kormányzati döntések nem gyakorolnak hatást a kibocsátásra, ha viszont váratlan a döntés, az destabilizáló hatású lehet.

Joseph Stiglitz: a piaci hibák kiküszöbölésére irányuló kormányzati döntések csak újabb hibákat szülnek.

6

**SZÜKSÉG VAN
GAZDASÁGPOLITIKÁRA?
2. Van, aki indokoltnak tartja:**

George J. Stigler: a gazdaságpolitikára
mindenképpen szükség van, de fontos a
tudományos megalapozottság.

Milton Friedman: szükség van rá, de csak igen
szűk körben. Szigorú korlátokat kell
érvényesíteni.

7

**NOBEL-DÍJ GAZDASÁGPOLITIKAI
KUTATÁSÉRT**

3. Van, aki elismeri:

Év	Nobel-díjas	A kutatás tárgya
1976.	Milton Friedman	Monetarizmus
1980.	Laurence R. Klein	Statisztikai modellszimuláció
1995.	Robert Lucas	Az ésszerű várakozásokra alapozott gazdaságpolitikák elemzése
1998.	Amaryta Sen	Jóléti gazdaságpolitikák
2004.	Kydland-Prescott	A gazdaságpolitika konzisztenciája
2006.	Edmund S. Phelps	Az infláció és a munkanélküliség egymásra gyakorolt hatása, a mai és jövőbeni generációk jóléte közötti összefüggés

8

A GAZDASÁGPOLITIKA FUNKCIÓI I.

Adam Smith szerint az állam szerepe :

1. A társadalom védelme külső támadásokkal szemben;
2. A társadalom tagjai közötti igazságtalanságok megszüntetése;
3. Olyan kiadások, intézmények létrehozása, amelyek a társadalom többségének érdekeit szolgálják.

9

A GAZDASÁGPOLITIKA FUNKCIÓI II.

A **Samuelson-Nordhaus** által kiemelt négy gazdaságpolitikai funkció:

1. A megfelelő jogi keretek biztosítása;
2. A makroökonómiai stabilitás érdekében gyakorolt politika meghatározása;
3. Az erőforrások elosztásának a gazdasági hatékonyság fokozását célzó befolyásolása;
4. A jövedelemelosztást befolyásoló programok kidolgozása.

10

A GAZDASÁGPOLITIKA FUNKCIÓI III.

A jelenben **öt funkciót** emelhetünk ki:

1. Társadalmi-jogi keretek biztosítása
2. Verseny biztosítása (hatékony piac)
3. Redisztribúció (terhek- és jövedelmek igazságos elosztása)
4. Allokáció (erőforrások hatékony áramoltatása)
5. Stabilitás(gazdasági és társadalmi) rövid és hosszú távon

11

A GAZDASÁGPOLITIKA CÉLJAI I.

Általánosságban: társadalmi jólét növelése, a jóléti függvény maximalizálása

Pontosabban:

1. gazdasági növekedés elősegítése
2. hatékonyság növelése
3. gazdasági stabilitás
4. a gazdaság modernizálása
5. jövedelemegyenlőtlenségek csökkentése, a társadalmi igazságosság, ill. szolidaritás elve alapján

12

A GAZDASÁGPOLITIKA CÉLJAI II.

CÉLOK CSOPORTOSÍTÁSA IDŐTÁV SZERINT:

- ❖ TÁVLATI, STRATÉGIAI CÉLOK
- ❖ TAKTIKAI CÉLOK
- ❖ OPERATÍV CÉLOK

13

A GAZDASÁGPOLITIKA CÉLJAI III.

Számszerűsíthető módon (a makroökonómiai „bűvös” négyzetből kiindulva):

1. Fenntartható (egészséges) gazdasági növekedés
2. (Ár)stabilitás
3. (Teljes) foglalkoztatás
4. Egyensúly (külső és belső)

14

A GAZDASÁGPOLITIKA CÉLJAI IV.

1. Fenntartható gazdasági növekedés

Mérés: GDP-növekedés + GDP-szerkezet

Szerkezet: export, beruházás vs. fogyasztásorientált

2. Árstabilitás

Infláció alakulása (ezen belül esetleg maginfláció)

3. Foglalkoztatás

Foglalkoztatási ráta, munkanélküliségi ráta, aktivitási ráta

15

A GAZDASÁGPOLITIKA CÉLJAI V.

4. Egyensúly

Külső egyensúly: külkereskedelmi mérleg, folyó fizetési mérleg (hiány nagysága, a GDP százalékában)

Belső egyensúly: államháztartási egyenleg (a GDP százalékában)

16

A MAGYAR GAZDASÁG ÉS A KLASSZIKUS GAZDASÁGPOLITIKAI CÉLOK I.

(FORRÁS: KOPINT-DATORG 2007.)

REÁL GDP-NÖVEKEDÉS (%)

2001.	4,1
2002.	4,3
2003.	4,1
2004.	4,9
2005.	4,2
2006.	3,9
2007.*	2,5
2008.*	3,2
Tény: 2008.	0,5

17

GAZDASÁGI TELJESÍTMÉNY

(FORRÁS: KSH 2006.)

GDP értéke (2005.): 22 027 Mrd Ft
110,32 Mrd USD (hivatalos devizaárfolyamon)
88,8 Mrd EUR (hivatalos devizaárfolyamon)

Egy főre jutó GDP (2005.): 2 184 000 Ft
10 937 USD (devizaárf.)
8 803 EUR (devizaárf.)
14 407 EUR (vásárlóerő-par.)

GNI értéke (2005.): 20 759 Mrd Ft

18

A GDP-NÖVEKEDÉS MOTORJA

(FORRÁS: KOPINT-DATORG)

	EXPORT	BERUH.	M. FOGY.	K. FOGY.
2000	21,8	7,7	5,0	1,2
2001	7,8	5,0	5,9	5,3
2002	3,7	8,0	9,3	4,8
2003	6,2	2,1	7,8	5,3
2004	15,7	7,7	3,1	0,0
2005	11,6	5,6	3,8	0,2
2006	18,0	-1,8	1,2	-5,5
2007	13,5*	2,0*	-0,5*	-7,0*

19

A MAGYAR GAZDASÁG ÉS A KLASSZIKUS GAZDASÁGPOLITIKAI CÉLOK II.

(FORRÁS: KOPINT-DATORG, GKI 2007)

IDŐSZAK INFLÁCIÓ (%)

2000.	9,8
2001.	9,2
2002.	5,3
2003.	4,7
2004.	6,8
2005.	3,6
2006.	3,9
2007.*	7,5

20

A MAGYAR GAZDASÁG ÉS A KLASSZIKUS GAZDASÁGPOLITIKAI CÉLOK III.

(FORRÁS: KOPINT-DATORG, GKI 2007)

	MN. RÁTA	FOGL. RÁTA
2000	6,3	56,3
2001	5,6	56,2
2002	5,6	56,2
2003	5,9	57,0
2004	6,1	56,8
2005	7,2	56,9
2006	7,5	57,3
2007*	7,8	57,3

21

A MAGYAR GAZDASÁG ÉS A KLASSZIKUS GAZDASÁGPOLITIKAI CÉLOK IV.

(FORRÁS: KOPINT-DATORG, GKI 2007)

IDŐSZAK	ÁHT EGY. (GDP%)	FFM EGY.
2001	-4,6	-6,2
2002	-9,4	-7,1
2003	-6,5	-7,9
2004	-5,6	-8,4
2005	-6,1	-6,8
2006	-9,9	-5,0
2007*	-6,8	-4,0

22

A GAZDASÁGPOLITIKA ESZKÖZRENDSZERE

1. MAKROGAZDASÁGI ESZKÖZÖK

monetáris politika, költségvetési politika, árfolyam-
politika

2. MIKROGAZDASÁGI ESZKÖZÖK

versenypolitika, iparpolitika, kereskedelempolitika,
foglalkoztatási politika (pl. támogatások, szubvenciók)

3. TÁRSADALOMPOLITIKAI ESZKÖZÖK

oktatáspolitiká, lakáspolitiká, egészségügy- és
nyugdíj-politika

23

A GAZDASÁGPOLITIKA SZEREPLŐI

I.

Közvetlen szereplők:

Belföldiek:

állam (parlament, kormány, központi
közigazgatási szervek)

központi bank (függetlenség!)

Külföldiek:

nemzetek feletti intézmények

nemzetközi intézmények

nemzetközi szerződések

24

A GAZDASÁGPOLITIKA SZEREPLŐI II.

Közvetett szereplők:

Szövetségek (pártok, tényleges közjogi, illetve magánjogi jellegű szövetségek, lobbyk)

Tanácsadók (tanácsadó intézmények, szakértői testületek, tanácsok, csoportok)

25

**KÖSZÖNÖM A
FIGYELMET!**

26